

Beredskab

til forebyggelse af vold og seksuelle overgreb mod børn og unge

Målsætning

Børn og unge i Køge Kommune skal opleve en tryk barn- og ungdom uden vold og seksuelle overgreb

Børneudvalget og Skoleudvalget i Køge Kommune har opsat et overordnet politisk mål om, at børn og unge i Køge Kommune skal opleve en tryk barn- og ungdom uden vold og seksuelle overgreb.

En sådan målsætning fordrer, at der arbejdes målrettet og strategisk med forebyggelse af vold og seksuelle overgreb mod børn og unge.

Køge Kommune har fokus på såvel primær, som sekundær forebyggelse af overgreb mod børn og unge.

Primær forebyggelse omhandler indsatser, der har til formål at forhindre, at børn og unge udsættes for overgreb ved at sikre fokus på forebyggelse på både det organisatoriske, det faglige og det personlige område.

Sekundær forebyggelse omhandler opsporing af børn og unge, der har været udsat for eller er i risiko for at blive udsat for overgreb.

Beredskabet for sekundær forebyggelse er beskrevet i Køge Kommunes beredskab til tidlig opsporing og behandling af sager om overgreb mod børn og unge (Underretningsguiden).

Den primære forebyggelse af overgreb mod børn og unge i Køge Kommune er beskrevet i dette beredskab, der således udgør et tillæg til Underretningsguiden.

Forebyggelse på det organisatoriske område

Dagtilbud, skoler og andre tilbud til børn og unge i Køge Kommune skal tilrettelægges dagligdagen og tilbuddet således, at forebyggelse af overgreb tænkes ind i enhedens organisering af arbejdet.

Det giver sig bl.a. til udtryk ved, at:

- Tilbuddets/skolens værdigrundlag skal forholde sig til Køge Kommunes overordnede mål om, at børn og unge skal opleve en tryk barn- og ungdom uden vold og seksuelle overgreb. Værdigrundlaget

skal indeholde klare pædagogiske målsætninger og være nedskrevet og tilgængelig for forældre og samarbejdspartnere. Værdigrundlaget skal sikre en fælles forståelsesramme i forhold til det forebyggende arbejde og skal afspejle, hvordan enheden arbejder med primær og sekundær forebyggelse af overgreb. Det gælder f.eks. i forhold til Køge Kommunes Politik om kropsbevidsthed i dagtilbuddene og lignende pædagogiske rutiner i skoler og tilbud.

- Ved ansættelsessamtaler kan værdigrundlaget og nærværende forebyggelsesberedskab bruges som udgangspunkt for en drøftelse af temaerne vold og seksuelle overgreb
- Ved introduktionsforløb for nye medarbejdere skal værdigrundlaget og forebyggelsesberedskabet inddrages, så de nye medarbejdere bliver bekendt hermed og får indsigt i, hvordan værdierne og beredskabet afspejler sig i hverdagens praksis i forhold til forebyggelse.
- Der skal altid indhentes straffe- og børneattest på nye medarbejdere og andre, der har eller har mulighed for at opnå direkte kontakt med børn og unge under 15 år.
- Tilbuddets/skolens ledelse er synlig og understøtter det daglige forebyggende arbejde og fokus på tidlig opsporing af familier med risikoadfærd og børn, der viser tegn på mistrivsel.
- Tilbuddets/skolens organisering understøtter tværfagligt og tværsektorielt samarbejde om forebyggelse, herunder inddragelse af den forebyggende rådgiver og brug af ressource teams og netværksmøder

Forebyggelse på det faglige område

Dagtilbud, skoler og andre tilbud til børn og unge i Køge Kommune skal via tilbuddets faglige tilgang til arbejdet med børnene og de unge og deres forældre bidrage til at forebygge overgreb.

Det giver sig bl.a. til udtryk ved fokus på at skabe et fagligt miljø med følgende fokuspunkter, der retter sig mod 1) børnene og de unge, 2) forældrene og 3) medarbejderne og ledelsen.

- 1) I forhold til børnene og de unge skal tilbuddet/skolen bl.a. arbejde ud fra fokuspunkterne:
 - Selvværd sætter grænser. Et miljø med en fokuseret og fagligt velfunderet indsats hjælper børnene og de unge med at sætte grænserne det rigtige sted og sige fra. Indsatsen har til formål at styrke barnets og den unges selvværd, lære dem om deres krop og gøre dem bevidste om deres rettigheder.
 - Omsorg skaber fortrolighed. I et miljø, hvor børn føler sig trygge, og hvor hemmeligheder tages alvorligt og håndteres rigtigt, bliver det nemmere for børn og unge at betro sig til de voksne ansatte
- 2) I forhold til forældrene skal tilbuddet/skolen bl.a. arbejde ud fra fokuspunkterne:
 - Åbenhed og ligeværd styrker fælles fokus på barnet/den unge. Et miljø, hvor medarbejderne og ledelsen åbent og i et ligeværdigt

samarbejde inddrager forældrene i spirende bekymringer om barnet, den unge eller familien, styrker et fælles fokus på barnets/den unges sundhed, udvikling og trivsel.

- Råd og vejledning styrker forældrekompetencer. Et miljø, hvor medarbejderne og ledelsen har fokus på at give forældrene råd og vejledning i et ligeværdigt samarbejde, vil bidrage til at styrke forældrenes forældrekompetencer og mindske risikoen for, at barnet eller den unge bliver udsat for fysisk og psykisk straf som opdragelsesmetode.

3) I forhold til medarbejderne og ledelsen skal tilbuddet/skolen bl.a. arbejde ud fra fokuspunkterne:

- Åbenhed forebygger. Et fagligt miljø, hvor det er naturligt dels at have løbende drøftelser om normer, daglige rutiner og omgangsformer, dels at have faglige refleksioner om egen og andres adfærd og handlinger, skærper fokus på forebyggelse.
- Spilleregler skaber klarhed. I et miljø, hvor der er klare spilleregler for omgangstonen mellem børn og voksne, bliver det nemmere at reagere på det unormale og sætte en stopper for det uhensigtsmæssige samvær
- Viden virker. Et miljø, hvor både ledere og medarbejdere er fagligt klædt på til at spotte tegn og signaler på overgreb og grooming, og hvor de samtidig ved, hvordan de skal reagere på bekymringer, mistanker og konkret viden, skaber tryghed, en naturlig opmærksomhed og en rettidig og korrekt håndtering af situationen.

Tilbuddets/skolens leder skal således sikre, at såvel ledere, som medarbejdere har en faglig viden om:

- Hvordan man skaber et fagligt miljø omkring børnene og de unge, der reducerer risikoen for overgreb
- Hvordan man støtter børn og unge i at få et godt selvværd og sunde grænser
- Hvordan man kan tale med børn og unge generelt om temaerne vold og seksuelle overgreb
- Hvordan man kan tale med et barn eller en ung, der betror sig om forholdene i hjemmet eller andre steder
- Børns seksualitet, herunder hvad der er naturlig seksuel adfærd, og hvad der er bekymrende seksuel adfærd
- Tegn og reaktioner hos børn og unge, der udsættes for vold eller seksuelle overgreb
- Tegn og reaktioner hos børn og unge, der af andre årsager kan have behov for særlig støtte
- Grooming af børn og kolleger/ledelse i forbindelse med overgreb
- Håndtering af mobning, herunder mobning på de sociale medier
- Inddragelse af forældrene i tilfælde, hvor der er bekymring for et barns eller en ungs trivsel, men hvor der ikke er mistanke om overgreb fra forældrenes side
- Hvordan der handles på en bekymring om, at et barn har været udsat for overgreb, herunder reglerne om skærpet personlig underretningspligt og Køge Kommunes Underretningsguide

Forebyggelse på det personlige område

Dagtilbud, skoler og andre tilbud til børn og unge i Køge Kommune skal understøtte medarbejdernes og ledernes personlighedsmæssige kompetencer i forhold til at kunne bidrage til at forebygge overgreb mod børn og unge.

Det giver sig bl.a. til udtryk ved:

- At medarbejderne har kendskab til egne personlige grænser og barrierer for derved at kunne arbejde med disse og opnå de nødvendige personlighedsmæssige kompetencer
- At medarbejderne er i stand til at registrere og rumme de personlige følelser og reaktioner f.eks. i forbindelse med, at et barn betror sig til medarbejderen om overgreb i hjemmet
- At der i medarbejdergruppen skabes rum for åbenhed om personlige barrierer med henblik på at støtte hinanden til at overvinde disse, således at fagligheden kommer forrest.

Forebyggelsesberedskabet og Køge Kommunes Sammenhængende Børnepolitik

Køge Kommunes beredskab til forebyggelse af vold og seksuelle overgreb mod børn og unge tager afsæt i Køge Kommunes Sammenhængende Børnepolitik, der beskriver et overordnet mål om, at 95 % af alle unge gennemfører en ungdomsuddannelse.

For at understøtte dette overordnede mål har Børneudvalget og Skoleudvalget opstillet følgende mål for perioden 2015-2018, der samtidig understøtter det primært og sekundært forebyggende arbejde i Køge Kommune:

- Styrket rettidig indsats, som særligt omhandler:
 - Opkvalificering af fagpersoner omkring børnene og de unge til at genkende risikoadfærd og handle på den,
 - Forebyggende rådgivere på alle dagtilbud og skoler
 - Åben anonym rådgivning
 - Brug af ressource teams i dagtilbud og skoler
 - Handleguide ved bekymrende skolefravær, og
 - Implementering af familiekurset "Hånd i hånd" for førstegangsførelse
- Styrket inklusion i skoler og dagtilbud, som særligt omhandler:
 - Udvikling af målrettede brobygningsforløb med særlig opmærksomhed for børn i vanskeligheder
 - Etablering af faglige netværk om udsatte børn
 - Fremme af trivsel og forebyggelse af mobning
 - Undervisning og rådgivning i udvikling af konkrete, inkluderende indsatser, og
 - Udvikling og viden om inklusion

- Styrket myndighedsarbejde, som særligt omhandler:
 - Opkvalificering af sagsbehandlerne i socialfaglig metode, kommunikation og samarbejde
 - Anvendelse af den socialfaglige metode ICS
 - Udvikling af redskaber og arbejdsgange, der understøtter systematik omkring overgang til voksenlivet
 - Udvikling af nye samarbejdsformer med de forvaltninger, der er i kontakt med udsatte familier, bl.a. Den Fælles Indgang
 - Udvikling af lokale samarbejder med bl.a. Den Boligsociale Helhedsplan

- Styrket fokus på effekt, som særligt omhandler:
 - Udbredelse af forskningsbaseret viden om resultater og effekt
 - Udvikling og udbredelse af metoder til løbende og systematisk resultatmåling af behandlingsindsatser
 - Intensiveret brug af programbaserede indsatser.

Eksisterende indsatser, der understøtter den primære forebyggelse af overgreb

Følgende indsatser understøtter den primære forebyggelse af overgreb på det organisatoriske område:

1. Primær forebyggelse via Sundhedstjenesten

Sundhedstjenesten tilbyder en række ydelser, der bl.a. har et primært forebyggende sigte. Det drejer sig særligt om tilbud om:

- Forældreforberedelseskurset "Hånd i hånd" til alle førstegangsførelse
- Projekt Bedre Forebyggelse, der sikrer en tidlig, særlig indsats til udsatte forældre før og efter fødslen med henblik på bl.a. at støtte forældrene i at knytte sig til barnet og blive i stand til at sikre barnets trivsel og udvikling
- Hjemmebesøg inden for barnets første leveår med en politisk besluttet standard på 5 hjemmebesøg i første leveår for førstegangsførelse, og 2 hjemmebesøg og 2 aftalte konsultationer til flergangsførelse, samt ved adoption 5 besøg indenfor barnets første år i familien. Ekstra besøg, også udover barnets første år, tilbydes efter behov. Besøgene har til formål at sikre tilsyn med og vurdering af barnets fysiske og psykiske sundhed, udvikling og trivsel; at vurdere og styrke samspil og relationer mellem barn og forældre; at yde råd og vejledning; og at opspore og forebygge sundhedsfaglige og sociale behov
- Screening for fødselsdepression til alle nybagte mødre ved hjemmebesøg i barnets 2. levemåned samt efter behov
- Opstart af mødregrupper
- Åben konsultation for forældre med børn under 1 år
- Skolesundhedspleje med samtale med og undersøgelse af børn i 0., 2., 5. og 8. klasse. Ekstra samtaler og undersøgelser tilbydes efter behov.
- Råd og vejledning til alle forældre og børn i alderen 0-16 år

2. Primær forebyggelse via Elmehuset

Gruppeforløb for nybagte mødre med efterfødselsreaktioner

3. Primær forebyggelse via dagtilbud og skoler

Både dagtilbud og skoler arbejder i hverdagen med en inkluderende pædagogisk praksis. Herigennem arbejdes der systematisk med alle børns trivsel, sundhed, medbestemmelse, læring og udvikling i forhold til dagtilbudsloven i et tæt samarbejde med børnenes forældre.

- Hvis der i tilbuddet/skolen er bekymring for et barn, handles der hurtigt på bekymringen, og forældrene inddrages så tidligt som muligt i en åben og ærlig dialog.
- I det arbejde udgør ressource team grundlaget for et systematisk tværfagligt samarbejde om tidlig og rettidig indsats for alle børn.
- Der er klare procedurer for det tværfaglige samarbejde for at sikre rammen for en tidlig indsats, hvor alle børn skal opleve at blive støttet af deres forældre og de nærmeste professionelle i forhold til deres behov for trivsel, sundhed, medbestemmelse, læring og udvikling.
- Gennem samarbejdet med PPR, de forebyggende rådgivere og Familiecenter Køge kan dagtilbud, skoler og forældre få rådgivning i forhold til børn, hvis trivsel og udvikling kræver nye/andre indsatser.

5. Primær forebyggelse via Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR)

- PPR's medarbejdere (psykologer, tale-hørelærere, pædagogiske udviklingsvejledere og fysio-/ergoterapeuter) er dagligt til rådighed i dagtilbud og på skoler med rådgivning og vejledning. Muligheden for direkte og personlig rådgivning og vejledning i en tillidsfuld relation anses for at være afgørende for at kunne tale åbent om tabubelagte emner som seksuelle overgreb.
- PPR deltager i personalemøder og temadage på dagtilbud og i skoler med tilbud om generel information om bl.a. børns seksualitet, miljøer med forhøjet risiko for (seksuelle) overgreb, undervisning i at opfange tegn hos børn på overgreb m.v.
- PPR tilbyder mulighed for anonym rådgivning til børn, unge og pårørende samt til fagpersonale i dagtilbud og skoler. På Køge Kommunes hjemmeside findes direkte mobilnumre til de medarbejdere i PPR, der er tilknyttet et givent distrikt.

6. Primær forebyggelse via Familiecenter Køge

Familiecenter Køge tilbyder en række ydelser, der bl.a. har et primært forebyggende sigte. Det drejer sig særligt om tilbud om:

- Familieorienteret rådgivning til børn, unge og andre, der faktisk sørger for et barn eller en ung og til vordende forældre
- Åben anonym familieorienteret rådgivning
- Anonyme samtaler med en psykolog for unge mellem 15 og 25 år
- Rådgivning, undersøgelse og behandling af børn og unge med adfærdsvanskeligheder eller nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og deres familier
- Særlig familievejlederordning for familier med børn under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.
- Forebyggende indsats i form af:

- konsulentbistand, herunder familierettede indsatser,
- netværks- eller samtalegrupper,
- rådgivning om familieplanlægning eller
- andre indsatser, der har til formål at forebygge et barns, en ungs eller en families vanskeligheder
- Trangsbestemt økonomisk støtte til udgifter i forbindelse med konsulentbistand eller økonomisk støtte til prævention
- Økonomisk støtte til fritidsaktiviteter
- Økonomisk friplads til dagtilbud
- Forebyggende rådgivere tilknyttet de enkelte dagtilbud og skoler i Køge Kommune

7. Primær forebyggelse via Gadeplansmedarbejderne

- Gadeplansmedarbejderne er opsøgende på arenaer, hvor unge holder til - ofte med formål at være sammen uden voksenkontrol. Medarbejderne kan over tid og gennem troværdig tilstedeværelse være en voksen, som marginaliserede unge tør indgå fortrolighed med.
- Gadeplansmedarbejderne kan fange stemninger blandt de unge eller hos en enkelt ung, som kan føre til samtaler, der kan afdække problemstillinger, hvor seksuelle krænkelser, overgreb og vold har fundet sted.
- Gadeplansmedarbejderen har ansvar for, at den unge får den nødvendige hjælp.